

OLYAN, MINT ÉN

A nevem nem fontos. Annak, aki olyan, mint én, sokkal fontosabb, hogy „olyan”, mint hogy mi a neve.

Nem is tudom, mikor lettem „olyan”. Az óvodában még biztosan nem voltam. Ott drágám, kiscsillagom, kicsi szívem voltam. A legjobban pedig azt szerettem, amikor a dadus néni kisbogaramnak szólított. Főleg akkor hívott így, ha látta, hogy egyedül ülök a sarokban játékidő alatt. „Gyere ide hozzám, kisbogaram!” – intett magához, és az ölébe vett. Néha azt is megengedte, hogy kikísérjem a konyhába, és nézhettem, ahogy feldarabolja a gyümölcsöket a tízóraihoz. A legszebb falat almát adta nekem, és fura, párás tekintettel nézte, ahogy befalom. Senkit sem zavart, hogy az édes lé mind lecsorog az államon. „Egyél, kisbogaram, hogy szép nagyra nőjél” – biztatott, és ilyenkor mindig még homályosabb lett a szeme. Tudom ám, hogy a tripla adag mézeskalácsot is ő csempészte a tarisznyámba, amikor elballagtunk.

Csakis ez után történhetett, hogy „olyan” lettem. Bár ezt nem vettem észre azonnal. Az iskolában ott volt Lenke, akit még az óvodából ismertem. Mellém ült, amikor a többieknek már mind volt párja, és elővette a táskából a füzetemet, ha én elfelejtettem. A barátságunknak egy butaság vetett véget. Egyszer szünetben meghallottam, ahogy a többiek azt beszélik: Lenke csak azért barátkozik velem, mert van egy bátyja, aki olyan, mint én. Nem tudtam, melyik bátyjára gondolhatnak, mert mindegyiket ismertem, és szerintem egyik sem volt olyan. De ettől kezdve kevesebbet barátkoztam Lenkével. Egyedül ültem a sarokban játékidő alatt, pont, mint az óvodában, csak itt nem jött a dadus néni, hogy kisbogaramnak hívjon, és Lenkének is lett más barátja.

Az iskolában a tanító nénit szerettem legjobban. Pont olyan színes szoknyái voltak, mint az erdei tündérnek a kedvenc mesekönyvemben. Mami mindig azt a könyvet olvasta nekem elalvás előtt. Néha próbált másik könyvből is mesélni, de az olyanok, mint én, nem szeretik az új könyveket – erre is csak később jöttem rá. Az órákon igyekeztem a lehető legközelebb húzódni a tanító nénihez. Eleinte sokat játszott velem, kedvesen fenyegetett az ujjával, vagy mosolyogva visszakergetett a padba, ha elfoglaltam a székét.

Később már nem volt kedve játszani: szó nélkül hagyta, hogy mellé üljek, és a szoknyáján lévő rózsákat cirógassam. Büszke voltam rá, hogy egyedül én vagyok ilyen bátor az egész osztályban. Ezért is lepett meg, amikor egy délután a tanító néni felhívta Mamit, hogy van egy iskola, ami talán jobb lenne az olyannak, mint én.

Mami sokáig nem szólt az után a telefon után, és pont olyan fura, pálás volt a szeme, mint az oviban a dadus nénié. Csendben ültem mellette, és a ruháját simogattam, aztán amikor újra tudott mosolyogni, megkérdeztem, mit jelent az, hogy olyan vagyok. Azt felelte: különleges, és neki a legjobb. Én pedig nem értettem, miért rossz dolog különlegesnek és legjobbnak lenni.

De a színes szoknyás tanító néni tévedett: a másik iskolában senki sem volt olyan, mint én. Az egyik gyerek egész nap csak kiabált, a másik senkihez nem szólt, hiába kérdezgettem. Volt egy, aki nagyon csúnyán beszélt, ezért inkább a sarokba bújtam előle, mint korábban az óvodában. Volt, aki olvasni sem tudott, sőt, egyszer rajtakaptam, hogy kitépett egy lapot a mesekönyvből, és megkóstolta. Én főleg gyurmázni és festeni szerettem. Mondták is, hogy az olyanoknak, mint én, gyakran jó a kézügyességük.

Amikor kinőttem az iskolát és a gyurmázást, Pékpapa fogadott be. Fehér szakállá miatt először azt gondoltam, ő a télapó, de Mami azt mondta, neki más munkája van: kenyereket süt. Szerintem azért Pékpapa mégis kicsit hasonlít a télapóra, mert ő is gyűjt valamit. Csak nem ajándékokat, hanem embereket, akik szerinte olyanok, mint én. Ebben szerintem nincs igaza, ahogy a színes szoknyás tanító néninek sem volt, de kedves hozzám, és jó nála. Mindig megengedi, hogy hajnalban bemenjek, amikor egyedül van, és felfűti a kemencéket. Először segíték neki tepsibe rakni a kenyereket és a kifliket (nálam rendesebben senki sem csinálta még), utána nézem, ahogy pirulnak.

Pékpapa egy igazi feltaláló. Időről időre megkérdezi, hogy mi újat süsünk. És én ilyenkor mindig hangosan kiabálok, hogy pizzát, pizzát, mert azt nagyon szeretem. Mami néha haragszik emiatt, és azt mondja, hogy becsüljem meg magam, mert az olyanoknak, mint én, sokszor munkájuk sincs. De Pékpapa csak nevet rajta, aztán inkább gyógynövényes cipót, diós molnárkát meg mindenféle kimondhatatlan nevű dolgot készít.

A pékségben talákoztam Zolival is. Pékpapa úgy mutatta be, hogy ő is olyan, mint én. Szerintem egyáltalán nem, mert magasabb volt és kék szemű. És persze fiú. Az ő feladata volt, hogy a pultot feltöltse a sok finomsággal, amit mi Pékppával kisütöttünk. Szerettem, ahogy a keze az enyémhez ért, amikor átvette a még langyos cipókat. Utána még sokáig álltam mellet-

te, és néztem, milyen csodaszépen rendezik el őket a tálcákon. De nemrég elment, és nem jött vissza többé. Mami szerint azért, mert már nagyok vagyunk, és az olyanak, mint én, egy fiú csak nehezítené az életét. Mondott valamit a babákról is, de nem értettem pontosan. Valami baja van velük, pedig én szeretem őket.

Korábban, amikor a pékségben meghallottam egyet-egyet sírni, mert a felnőttek a nagy válogatásban megfélelkeztek róluk, kiosontam hozzájuk, kiflicsücsköt nyomtam a kezükbe, és kisbogaramnak hívtam őket. De Pékpapa észrevette, és azóta nem mehetek ki a pult mögül.

Mióta Zoli elment, egy lány rendezik a kenyereket a pultban. Neki nem adom egyenként a kezébe a cipókat, de egy olyantól, mint én, nem is várják. Csak leteszem mellé a teli kosarat, és megyek vissza melegezni.

Mostanában sokat fázom. Mami egyszer mutatott nekem egy filmet, amiben egy kék ruhás lány szaladgált a sziklákon, és kiabálta, hogy legyen hó. Akkor nagyon tetszett, de szerintem az a lány most az én csontjaimon mászkál, és odabenn hull a hó. Pékpapának is feltűnt, hogy többet vagyok a kemencék közelében, és addig kérdezgetett, míg elmondtam neki a kék ruhás lányt, meg a hideget, ami nem akar múlni. Sokáig nézett rám, és neki is olyan furcsa, párás lett a szeme, mint Maminak szokott lenni. Aztán elfordult, és csak a válla fölött szólt vissza, hogy holnap keljek korábban, mert mostantól pizzát is fogunk sütni.

Amikor meglátta, hogy elsírom magam, megkérdezte, hogy örömben vagy bánatomban sírok-e. Nem tudtam válaszolni. De egy olyanak, mint én, nem is kell.

EGY NAP A VÁROSBAN

gyere, kicsi szívem, mindjárt felérünk a metróból. meglátod, nagyon szép lesz. olyan rég szerettelek volna ide elhozni. nézd, már fel is értünk! ez itt a spanyol lépcső, olaszul úgy mondják: piazza di spagna. gondoltam, hogy a hintókat fogod észrevenni először. azok mindig itt állnak, hogy rögtön meglásd őket, ha felérsz a metróból. a turistákat viszik körbe a városban. de mi gyalog fogunk menni, mert úgy sokkal több mindent láthatunk. van kedved feljönni ezen a sok lépcsőn? onnan fentről még szebb minden. hogy ezek milyen virágok itt? azáleák. minden évben kiteszik őket ide a lépcsőre,

ahogy jön a meleg, és itt maradnak egészen őszig. azon nevetek, hogy a nagypapa képtelen volt megjegyezni a nevüket, amikor itt jártunk. azuélák, azuélák – mondogatta, és hiába javította ki a nagymama százszor is, ő százegyszer is elrontotta. aztán amikor hazamentünk, a nagymama direkt vett neki egy cseréppel otthonra, de nagypapa így sem tudta soha megtanulni.

fel is értünk, nézz körül! ugye milyen szép? mutatom neked, merre fogunk továbbmenni. mert a következő hely még talán ennél is gyönyörűbb lesz. igyál egy kortyot, meleg van, és menjünk tovább, mert még sok dolgot szeretnénk ma megnézni. mikor voltam itt először? középiskolás koromban. látod, te még csak ovis vagy, és már eljutottál ide. azért ez jó dolog, ugye? aztán később voltam itt a nagypapáékkal is, és utána apával is. az is régen volt, te még meg sem születél.

fogd meg a kezem, mindjárt odaérünk. nagyon szeretem ezt a kis utcát. ha megállunk egy pillanatra, és csendben maradsz, akkor hallhatod a sok ember hangját a téren. ott mindig rengetegen vannak, figyelniük kell rá, nehogy elvessz. én már érzem is a víz illatát. igen, igen, tudom, hogy uszodaszag. sajnálom, hogy abba kellett hagynod az úszást, de ha egyszer féltél a bácsitól, aki tanította, akkor semmi értelme nincsen. azt gondolod, hogy hangosan kiabált? na, majd figyelj csak, micsoda zsvaj lesz itt a szökőkút-nál! az úszós bácsi kutyafüle ehhez képest. ugye, mondtam? fontana di trevi a neve, az egyik leghíresebb szökőkút a világon. nem, nem lehet belemenni. egyszer valaki megtette, de az csak egy film kedvéért volt. viszont tudod, mit mondanak? hogy ha beledobsz egy pénzt, akkor visszatérhetsz még ide. én mindig beledobtam, ahányszor csak itt jártam, és látod, megint itt vagyok. gyere, adok egyet neked is, dobjunk be együtt! és akkor talán együtt jöhetünk vissza megint. te inkább a balatonhoz mennél? vicces vagy.

persze, apa is dobott be pénzt, amikor itt jártunk. hogy akkor most miért nem jött? sok munkája van. de este felhívhatod a szállodából, ha szeretnéd. viszont képzeld, akkor is itt voltunk, amikor rájöttem, hogy te a pocakomban vagy. épp ezen a környéken sétáltunk, amikor rászállt egy pillangó a táskámra. nagyon csodálkoztam, mert itt benn a város közepén sosem láttam még ilyet. levegőt is alig mertem venni. csak álltunk apával, és néztük a pillangót a táskán. percekig tartott, mire továbbrepült. azt gondolod, hogy te voltál? én is azt gondolom. így jelezted, hogy itt vagy. aztán, amikor ha-zaértünk, akkor elmentem a doktor nénihez, és úgy lett, ahogy a pillangó mondta. most pedig tényleg itt vagy velem.

fagyi? tudom, hogy megígértem. csináljuk úgy, hogy előtte mutatok még neked valamit, aztán utána fagyizunk. nem, ez nem palota, hanem temp-

lom. pantheonnak hívják, és nagyon különleges. látod, hogy az oszlopok mögött kör alakú? rögtön gondolhattam volna, hogy szerinted inkább tortára hasonlít. édesszájú vagy, mint én. apa morcos is miatta, mert azt mondja, mindig keksszel tömlek. pedig csak úgy reggelizünk, mint az igazi olaszok. ők sem esznek rántottát. na mindegy, hagyjuk is. most itt vagyunk, és azt eszünk, amihez kedvünk van. menjünk inkább be. nézd, lyukas a teteje! képzeld, hogy amikor esik az eső, az mind beesik ide. most nyugodtan aláállhatsz, süt a nap. nem, dehogy jön pont egy meteor, hogy tud ilyen eszedbe jutni? annyiszor voltam már itt, és még sosem gondoltam arra, hogy pont rám esik egy meteor a pantheonban. erre jössz te... azt hiszem, tényleg itt az ideje annak a fagyinak.

cioccolato e fragola, per favore! tessék, két gombóc. most már lesz erőd tovább sétálni, ugye? hát, ha gondolod, akkor elmondhatod apának, hogy ettél fagyit. bár én óvatos lennék ezzel. nem, dehogyis, nem ezen veszünk össze a múlt héten. magyarországon még hideg van, nem is ettél fagyit. hogy akkor min? nem fontos. valamiben nem értettünk egyet. de sajnálom, hogy hallottad, és tényleg nagyon kedves volt, hogy ki akartál békíteni minket. az oviban is így csinálja az óvó néni, ha veszekedtek? bár gondolom, ő nem dobol közben. jól van, vicceltem. tudom, hogy azért doboltál, hogy abba hagyjuk és rád figyeljünk. te, kis békebíró, hadd öleljelek meg!

amíg eszegeted, majd lassabban sétálunk. megnézheted az összes kirakatot. az? hűtőmágnés. menjünk közelebb. de ne fogj meg mindent, pláne ne maszatos kézzel. a citromsárga? limoncello a neve. citromos likőr. nem, nem ilyet szoktam inni. az bor, amire te gondolsz. dehogy ihatsz, nem gyereknek való. azért isznak ilyet a felnőttek, mert finom. bár én nem szeretem annyira. akkor miért iszom ilyet este fürdés után? hogy jobban tudjak aludni éjszaka. te napközben a játszótéren elfáradsz, és jól tudsz aludni. nekem nehezebben megy. oké, legközelebb lehet, hogy kipróbálok a játszóteret én is. ha azt mondod, hogy működik...

na nézd, mindjárt odaérünk. először átmegyünk itt a folyón. tevere a neve, ez pedig az angyalhíd és a túloldalon a legeslegkülönlegesebb hely romában: az angyalvár. megvesszük a belépőjegyeket, és felmegyünk egészen a legtetejéig. onnan majd belátjuk a várost. megmutatom neked, honnan jöttünk, és megnézzük az angyalt fenn a tetőn. el szoktam jönni beszélgetni veled, amikor itt járok. megismerted a szobrot? igen, van róla kép a szobámban. a szép virágos keretben. azt még apától kaptam, direkt annak a fotónak. mert tudta, hogy mennyire szeretem. hogy mit mondott neked?

hülyék, akik az angyalokban hisznek? na, szuper. már neked is kezdi. mindig, nem számít, gyere, mindjárt kiérünk a tetőre, és megláthatod magad is.

mihály arkangyal a neve. megvéd minket a rossz dolgoktól. üljünk le itt fenn a padra egy kicsit. tudom, hogy háttal ülök a városnak. te nézz csak nyugodtan arrafelé, ha gondolod. én szeretek ilyenkor az angyal felé fordulni. bújj ide hozzám! de előbb tegyük fel a sapkádat, mert fúj a szél. az előbb azt mondtam, hogy ez az angyal megvéd minket a rossz dolgoktól. de sajnos nem mindegyiktől tud megvédeni még ő sem. ilyenkor csak azt lehet kérni tőle, hogy kevésbé legyenek rosszak. muszáj elmondanom neked valamit. és aztán majd, ha úgy érzed, megkérjük az angyalt, hogy segítsen. ha innen hazamegyünk, te meg én elköltözünk máshova. nem, apa nem jön. külön fogunk lakni. egész pontosan: apa meg én külön fogunk válni... na, ne sírj, kicsi szívem, minden rendben lesz!

IDÉZETEK ÉJSZAKÁJA

„Mélységes mély a múltnak kútja”* – jut eszembe egy nem ideillő gondolat. A fürdőszoba hideg kövén ülök, nem tudom, mennyi idő telt el. Körülöttem alszik a ház. A gyerek az ágyában, a bébiőr sárgás fénye a falon táncol. Az apja a nappaliban, légzésének nemtörődöm ritmusa késként szaggatja a koponyámat. Feneketlen kútba nézek (hát mégis ideillő gondolat volt...), tekintetem összekapcsolódik a mélységgel. Egyetlen apró mozdulat, egyetlen kicsi lépés, egy előrehajlás, és talán vége is lenne.

Vissza kellene mennem a szobába, de a mozgás gondolatától újra émelegni kezdek. Gyomromba zöld színű fájdalom gyűl, fejemben az órákkal korábbi párbeszéd mondatai pörögnek végtelenítve. Szédülök.

Gyerekkoromban a nyarakat a nagyszüleimnél töltöttem, és a nagyapám minden egyes nyáron kézen fogott: akarsz repülni? Akartam. A lánchintát már messziről látni lehetett, a vattacukor illata és a zene hívogatott. Nagyapám pénzt nyomott a hintás ember kezébe, majd rákacsintott: ne sajnáld! Az egyik nyáron új ember jött, aki komolyan vette. A harmadik kör után nagyapám félájultan húzott ki az ülésből. Akkor éreztem így magam. Csak

* Thomas Mann: *József és testvérei*

most nem jön senki, aki hideg vízzel megmosná az arcom, és addig ölelne, míg el nem múlik a szédülés.

– Nagyon fáradt vagyok.

– Akkor adj neki inkább tápszert, és aludj! Minek ez a felfordulás? Ez csak egy gyerek.

Egyszer, amikor még volt időm ilyenekre, olvastam egy könyvet, *A lány hét névvel* volt a címe. Ennek a gyereknek már most biztosan több neve van hétnél. Először „mindent megadnék érte” és „az élet értelme” volt, aztán ahogy szép lassan valóságossá lett, úgy jött a többi. Baba, babuska, babuci, kicsi kincsem, életem, napsugaram, nyulacska, drága szívem – csak néhány azok közül, amiket életem eddigi pár hónapja alatt ráaggattunk. De hogy mikor lett a kicsi kincsemből „csak egy gyerek”, azt nem tudnám megmondani.

– Ma úgy éreztem, nem bírom tovább, legszívesebben lefeküdnék és meghalnék. De aztán ránéztem és tudtam, hogy nem tennék ilyet a saját gyerekemmel.

– Soha többet ne merj ilyet mondani!

Szikrázóan fényes augusztus volt, a nádas közepén ültünk kettesben egy horgászoknak fenntartott helyen, nem mintha bármelyikünket is érdekelték volna a halak. Ujjamon egy kólásüveg nyakáról lehúzott műanyag karika lötyögött. Olyan fontos dolgokat kellett megbeszélünk, mint hogy kutyát vagy macskát tartsunk-e, mi legyen a gyerekek neve, és meghívjuk-e a nagynénémet az esküvőnkre. Utóbbi volt az egyetlen, amin vitatkoztunk, hevesen magyaráztam, hogy azt a boszorkányt én aztán soha, de soha többet... Mennyire más volt a „soha” akkor.

– Tessék?

– Azt mondtam, soha többet ne merj ilyet mondani! Most pedig kérj bocsánatot!

Ezt a hangot eddig nem ismertem. Gyerekeknek érzem magam tőle, de az lehetetlen, az előbb még biztosan anya voltam. Az én gyerekem, a mi gyerekünk alszik a résnyire nyitva hagyott ajtó mögött. Lopva hátrapillantok, hogy ellenőrizzem: minden úgy van, ahogy hagytam. Összezavarodom. Ki

ez a férfi velem szemben? Miért ennyire dühös? És én miért szégyellem magam?

– Miért kérjek bocsánatot?

– Mert megbántottál. Azzal, hogy meg akarsz halni.

Alszanak. Négykézláb jutok el a zuhanyig, lehámozom magamról az átizzadt ruhát. „Tudtam, hogy ez a munka sem várat magára!”** – kúszik be egy másik, ideillőbb sor, egy régi élet emlékét hozva magával. Úgy látszik, ez az idézetek éjszakája. A hideg víz égeti a bőröm, erősebbre állítom – már nem is érzem. Mindent meg lehet szokni.

A falióra ritmusába kapaszkodom. Másodpercről másodpercre közeledik a reggel. Sok várossal arrébb anyám nemsokára felébred. Lesz segítség. Lesz hová mennünk.

„Akkor van vége, amikor vége van.”***